

Redimus iam dudū a plerisq; uiris etiā disertissimis p̄suasi: Tū demuz artem quēpiam in dicēdo nō nullā adipisci: si uetēz atq; eruditōz sectatus uestigia optima sibi quisq; imitādum p̄posuerit. Neq; enī qui diutius in cicerōnis lectiōe uersatus sit Non esse indicēdo: & ornato & copiosus poterit. Nā & horridiora crebrius cōsectati. ip̄i quoq; aridi. ieiuni. & inculti fiāt necesse ē. Lectitātī igit̄ mihi. Cicerōis uolumina quēz eloquētiē parentē merito appellauerim. pauca annotatiōe digna uisa sūt quibz si utemur uulgariū sermonē asp̄nati ad eloquētē oratiōē proximius accedemus. Sed tñ id imprimis quisq; admonēdus sit quod rhetor diligētissimus & in signis orator Fabius Quintilianus de oratiōis p̄tibz dicere cōsuevit. Neq; n. leges sūt. oratoris. quada ueluti immutabili necessitate cōstitutę. nec rogationibz. ut idem dicebat plebe scitis facta sunt ista p̄cepta. Sed ut in statuis. picturis. p̄cemat̄is. ceterisq; inornanda quoq; uiri eloquētis oratiōe plurimū semp decoris. ac uenustatis hūit uarietas. Atq; quod dici solet cauendū. tenēdūq; illud ē ante omnia. ne ars ulla dicēdi si fieri pōt) esse uideat̄. Hęc igitur lex prima sit cōmutatiōis uarietatisq;. quā auditorz aures nō difficillime iudicent. Hoc igit̄ iacto fundamēto p̄ pauca deinceps scribaz amice suauissime. quę & si nō semp plurimū tñ his rationibz seruādā tibi erūt Sed iam nostri instituti nascetur exordiūz. Plerunq; n. qui oratorie artis floribus. ac

Scipio africa
nus deleuit car
thaginem

faleratis) ut aiunt (student uerbis contra tritam uulgata;
que grāmaticorū consuetudinem quod in calce absolu
te orationis locari consueuit. Id illi potius coaptant in
initio. quod omne tibi fiet manifestius exemplo. Scias
plenam orationem constare tribus partibus. quod sup
positum. ut eorum ipsorū uocabulis utar. quod uerbū
quod appositū uocant. Dicitur igitur grāmatici Scipio
Africanus deleuit Carthaginem. Ornatoris uero elo
qui homines conuerso potius utuntur ordine. Cartha
ginem Scipio Africanus deleuit illi. M. Cicero famili
ariter utitur. P. Lentulo. Hi uero. P. Lētulo. M. Cicero
familiariter utitur quibus exemplis patere arbitror. ap
positum patere arbitror. appositum primum in oratio
ne. Suppositum medium. nouissimum uero locū uer
bum tenere.

Sed & si quid pro grammaticorū more post appositum
sitū erit id initio orationis poni solet. cuius rei exempla
subnectam.

Scipio aemiliamus euerit Numantiam urbem opulen
tissimam hispaniae. hispaniae opulentissimam urbem
Numantiam Scipio aemilianus euerit.

Non ignoras esse multe genera epistolarum
.Epistolarum genera multa esse non ignoras.

Ligurgus cōdidit sanctissimas leges lacedaemoniis. La

ædæmoniis leges sanctissimas ligurgus cōdidit. multaq; consimili ratione.

Appositū igit̃ plerūq; p̃ncipio ponit̃ supposituz medio Fine uerbū ut ariopagū solō salamiūs p̃mus instituit. ce terū diuersis & ordinib; et locis locandę partes sūt p̃ auriū iudicio. qđ qđē solo usu cōpat̃. Iā uero de aduerbiis q̃ sunt uelut adiectiua uerboꝝ dici pōt passij ubi uis loci ponenda eē ubi demū aptius cōgrue uisa fuerint mō in principio mō in fine mō interiecta inter utrūq; Qua in re diligētī ē utēdū cōsilio. Sed prope uerbū frequētius p uenustā reddūt orōnē. ut Fabius maximus añ alios fortiter atq; animose pugnabat Clelius scipiōe familiariter utebat̃. clementissimus cēsar humaniter ignoscebat. nūc uero ad reliqua. Prepositioēs ppulchre inter substantiua atq; adiectiua nomina interiāciūtur ut ferace in agro ornatissimo in loco maximas ad res hāc ob causā iustis de causis aliaq; huiuscemodi nūc sumemo exēpla maxima in rē. p. diligētia. magna in parētes pietas. incredibilis in omnes ciues obseruātia. sūma in hospites liberalitas. Atq; etiā inter duos casus pulcherrimū puta nominatiuos duos aliqd cōcinne ponit̃. Vt omnia rei. p. iura. constātes militū animi. immania sceleratoꝝ hominū flagitia Et econuerso etiam constituta ac trāspōsita Oratio plurimum exornat. Vt Huius Claritudo uiri

Huius quiritas auctoritas loci. Venuſte etiam plerūq;
adiectiuū nomē p̄cedit ſubſtantiuū. ut Tua dignitas.
Optima uirtus Diuinū ingenium. Exquiſita doctrina
Magni & n. refert quo loco queq; dictio ſita ſit. q̄ teſta
tur Boetius in his cōmētariis. quos in Ariſtotelis liby
cōſcripſit. ubi & Ciceronis. & virgilii exēpla Boetii autē
ipſius hęc uerba ſūt. Et. n. quātū ad cōpoſitionē oratiōis
ſpectat. maximū differt quo uerba & nomina p̄dica
tiōis ſue ordine. p̄ferā. Multū. n. intereſt in eo q̄ ait Ci
cero Ad hāc te amētiā natura peperit. uolūtas exercuit
Fortuna ſeruauit. Ita dixiſſet ut dictū eſt. an ita ad hāc.
te amētiā peperit natura. Exercuit uolūtas. Seruauit for
tuna. Sic. n. minor ē ſētētię magnitudo minusq; in ea lu
cet id q̄ ſi ſic cōponat̄ eminet. & ſe ſe etiā uolētibus ho
minū auribus. animiſq; patefaci. Rurſus quom dicit
Virgilius. paci que imponē morē. potuiſſet ſuare me/
trū ſi ita dixiſſet. morēque impoēre paci. ſed ēet debilior
ſonus. nec eo ictu uerſo tā p̄clare ut nūc cōpoſitus du
ceſſet q̄ idē nō ē apud dialeticos. Hęc uero boetius Nūc
ad reliqua. Negatiua dictio apte in calce orōnis im/
ponit̄ ut P̄ſtatiōrē te uidi neminē. Scipionē. clariōrē in
bellicis laudib; inuenies neminē tua erga me beniuolē
tia. tuo in me animo gratius eſt nihil. qui te ardentius
amet habes neminē Sed poſſeſſor antequam poſſeſſio
Optimi uiri diuitiē. p̄ſtantis uiri uirtus. prudentiſſi
mi hominis conſilium.

Quid uero pulchris, quā si pgerūdiis quę appellāt, ute-
 mur gerūdiuis nominibz, attritū ē id psciāi exēplū, ueni
 cā amādi uirtute, ueni amāde uirtutis cā Grā gerēdi bel-
 la. Gerēdoz belloyz grā, ad āplexādā uirtutē, magis quā
 ad āplexādā uirtutē eis, q̄ una pceptio optima ē, c̄braq;
 apud, M. tūliū aliosq; eloquētes uiros fuit sep obſuatio
 Nunc autē multa conficiam, quę si diligēter aduerteris
 haud parum latino, ornatoque conducent eloquio. Sed
 id mihi in primis animaduertendum uidetur: ut quom-
 tria fuerint, antecēdēs consequens, & eorum m̄dium r̄la-
 tiuum nomen. Si proprium sit id consequens, uel homi-
 nis, uel rei cuiuspiam proprium nomen, tum relatiuū
 consequenti semper congruat, alioquin non latina ora-
 tio fit, sed a doctissimorum hominum consuetudine
 aliena, alias possunt cum alterutro conuenire si non cō-
 sequatur proprium nomē. Quam rem facile exempla
 declarant & priscorum auctoritates cōplures. M. Cice-
 ro primo tusculanarum quęstionum, studia sapientię
 quę philosophia dicit & vi. de re. p. Concilia cētusque
 hominū iure sociari quę ciuitates appellantur. Atq; ite-
 rum, ex illis sempiternis ignibus quę uos sid̄ra & stelas
 nuncupatis. Salustii quoque illud tritū est. Est locus in
 carcere quod tullianum appellatur: innumerabilia inue-
 nisti codicibus id genus inuenies. Nec id est gramma-
 tice artis uitium, quidam ignari litterarum arbitrantur.
 Sed & nos adhuc aliquid exēplorū afferamus, præclay

est opus ciceronis q̄ cato maior dicit̄. nā q̄ cato maior
dicit̄ nō latine p̄fert̄. cōsimiliterq; urbis uisceribus con
sulēdū est qui sūt ciues p̄diti uiri exurbib; pellēdi sūt. q̄ ē
& ciuitatū p̄niciēi & sērina d̄decoris. plurimūq; relatiūū
nomē cū eo cōcors ē q̄ seq̄t̄. Illud quoq; inspectādū est
nā quom̄ tria existūt. quoz unū r̄latiūū nomē sit frequē
tissimū eoz duo in eiūsdē casus exitu cōueniūt. Nā ut exē
pli cā dicā aliquid. Si quis hūc sermonē protulerit. liber
in quo d̄ uirtute agitur preclarus ē. Rectius atque orna
tius dixerit. In quo libro d̄ uirtute agit̄ preclarus est. Cō
cordāt nāq; eo casu extrib; duo illa q̄ maiori cōcinitate
iūcta sūt. Aliud itez exēplū hui; sermoni sit. Quas mi
sisti litteras ad me iocūde fuerūt sermonē quē audistis
non est meus. quā extimas demostenis orōnē eschinis
ē. atque huius sermonis crebrū in uenire poteris apud
ueteres usū. M. Tullius primo de officiis. Quoz autē
officiorū precepta tradūt̄. ea quāquā p̄tinēt ad finē bo
noz. Vir. maro. in ēneide. urbē quā statuo uīa ē Terētio
in andria. Post hac quas faciet de integro comedias spe
ctandē an exigēdē sit uobis prius. Idē populo ut place
rēt. quas fecisset fabulas. Idem quas credis esse has nō
sūt uerē nuptiē. atque eiūmodi sermo plurimū exornat.
Id quoque ānotatū dignissimū ē quom̄ positiua uelim;̄
augere nomina. ut his. p̄positio accedat. Cicero in epi
stola ad Curionem Carus ēque sis. & pericūdus ac fui
sti patri Idem de oratore in primo p̄beati Quinte illi ui

deri solent. Terentius in eunucho perpulchra uero dona haud nostris sumillima. nam pergratum ualde gratum significat & in oratione lepide personat

At superlatius multo longe. & quā aduerbia preponimus idque sepe numero perpulchrum uideri solet. ut longe amantissimus nostri multo omnium fortunatissimus & ago tibi quā maximas gratias

Comparatiuis uero uel multo uel longe preponi solet Vt iusticia multo preclarior est caeteris uirtutibus & socrates longe aliis philosophis sapientior

Illud nequaquam omiserimus quomodo nomina quepiam sunt profecta a grecis. terne flexionis Et obliquos casus habentia qui rectum superent. latini oratores frequentissime casibus aliorum quibusdam immutatis fingunt aliarum declinationum nomina & genus seruant qualia poematum enthimematum delphinus elephanta & lampada existunt. que a plerisque tertia flexione proferuntur poematis enthimematis delphin lampas hanc tu obseruationem diligenter comenda memorie

Quomodo autem uolumus ostendere nobis aliquid iucundum honestum utile esse. tum datiuus cum uerbo utimur Sum es. est. Substantiuorum Quorum illa adiectiua sunt. nam ne ab exemplis discedam quid Aliud Significat. Hec Res mihi locunditati est. quare Hec res est mihi iucunda.

Idēque ipsū. tuę mihi litter fuerūt gaudio. q̄ ē ad gaudiū
uel gaudiū mihi attulerūt. Leges dignitati sūt rei. p. p̄cla
ra urbis ēdificia ciuibz d'cori sūt. i. d'cus piūt ciuibz. uitia
d'd'cori sūt hominibz. i. uitia d'd'cus piūt hominibz. d'q̄
ceteris consimiliratione:

afficio

Verbū affici opulcrū ē. et late patet. nā afficio te uolup/
tate. ē tibi uoluptatē affero afficio te honore. .i. tibi facio
honore & honoro te afficio te laudibz. i. te laudo afficio
te pbro. ē te uitupo. afficio te cōmodis. ē tibi cōmoda fa
cio. afficio corpora sepultura. ē cadauera sepelio. afficio
innimicos iniuria ē facio iniuriā inimicis atque simili
ter afficior dolore idē ē q̄ doleo Afficior gaudio idest ga
udeo afficior uerecūdia idest uerecūdor latissimaque est
huius uerbi usurpatio Nec tamē latet m̄ afficer significat
disponer hincque est plinii illud uiua uox magis afficit
neque. n. sine optimis causis tā lata tāque diffusa sit eis
uerbi significatio f d' hoc satis Nō ē aut ignorādū q̄ si
duo aut plura duobz q̄ praro usu uenit si illa piter se ha
buerint utrunq; tū dictiōē pponimo q̄ ligat exēplo par
ē in C. Lelio doctrin uirtz q̄nta ē eis uiri pbitas tata quo
q̄ ē rez sciētia tūc splēdid'. ac rēte dixerim. C. Lelius uir
tū doctus tū pbus Itidē que magna ē in. C. Lelio tū uir
tus. tū etiā doctrina rez. C. Lelio plurimū tū laude. tū
rez sciētia ualet. Temistocles. tū cōsilio pollet in urbanis
rebo. tū in bellicis negotiis. uiribz atq; animi magnitudi
ne floret. Sic. n. tatū oñdi ēē in rebus urbanis cōsiliū
quātā in bellicis magnitudinē animi. qd' tūz geminatur

positū ē. sed eādē quoq; uim hēt geminata. Et diuētus
Aeneas ē. & terris iactato & alto. Idē pfecto significat
& aeneas. tū pelagi tū terraz labores ppeffus ē. affricā
ite singularis et uir. et imperator. idē sibi uult. et affricā
magno extitit. tū uir. tū imperator. quot si duo extra ne q̄q̄
paria sūt. sed altez minus cōplectit. altez uero magl. ita
efficiēdū ē ut qd' leuis existat collocem⁹ p̄us atq; ei. Cū
dictionē p̄ponam⁹. Quod aut grauius ualidi⁹ id po
sterius positū. Tū dictio p̄cedit. qd' patefaciem⁹ exēplis
C. Lelius amat Scipionē p̄pterea q̄ eū doctū cognouit
homine. & in sup uiu optimū. qd' postrem⁹ ad amorē
uehemēter impellit. quare ita ē oratio instituēda. G. Leli
us amat Scipionē cū ob doctrinā eius tū p̄ uirtutē. Ita
uirt⁹ in hac bñuolētia pl⁹ momēti hēt q̄ doctrina. atq;
ita dixerit. Cū oēs fortunati sūt q̄ bñ uiuūt. tū p̄ beati q̄
omnia deserūt. & uirtutez solā cōplectūt. hos nā q̄ posteri
ores m̄to ēē beatiores cōstat. si q̄s supius mō allatā p̄ce
ptiōē intellexerit. Hoc. M. Cicero in p̄mis fr̄quēter usur
pat. Ex quo illd' Cū omnib⁹ cōsulēdū ē. tū his maxime
q̄ āmis depositis ad impatoz fidē cōfugiūt. Significat. n
cōfugiētib⁹ ad impatoz & sese d' dētib⁹ m̄to magis cōsu
lēdū ēē. atq; & in catone maioz. mirari sese aiebat Sceuo
la. M. Catonis cū ceteraz rez pfectā sapiētiā tū q̄ nūq̄
illi fuerit senectus grauis f̄ hac d' r̄ satis lā uero eplicādū
ē q̄ rōe quāpiā psonā aut laudari aut uitupari oporteat
q̄ ad decorē sermōis ptineat. nā id trifariā posse fieri cōp
im⁹ exmonumētis litteraz. Si ḡ uelim oñd'r. M. Catōē

habet magnā uirtutē cū uerbo. sū. es ē ita cōmodissimū fi
et. m. cato uir ē magna uirtute. m. cato uir ē magne uirtu
tis. m: Cato uir ē magnus uirtute plato. phi. fuit p̄stās in
genio. mulier ē clara moribz claroz moy claris moribz
Vir eḡgiz laud' eḡgie laudis uel eḡgia laud'. Sed illd' p̄
us magis p̄ctay ē postēmū uero et splēdidissimū ac p̄po
litū. aristoteles sciētie copa phūs exq̄sita doctrina uir acer
imo ingēio q̄ qd ut disertissimū p̄sciāus inq̄ significat
Aristotelé h̄re sciētiz copiā & qui habeat exquisitā do
ctrinā Cetera q̄ cū simili ratiōe q̄ quidē aulus gelio s̄t̄ir
uidē in noctibz uel p̄stās ingenii uel p̄stāti ingenio Est
n. uelut d'fectio q̄dā f̄ ea trita usurpata que ab eloquētis
simis uiris & clarissimis oratoribz qua ei nobis quoque
utendū ē Atq̄ p̄cipioz. cū accusatiui casz s̄pe cū ablatiui
locū tenēt infiniti uerbi. hinc illud Salustianū. nā et p̄o q̄
incipias cōsulto & ubi cōsulueris matur' facto op̄ ē Et
teretiana. misis glyceriū alloq̄ns amicā p̄aphili ubi ubi e
rit in uetū in q̄ tibi curabo & m̄cū adductū. Iā iā inq̄ in
ut tibi curabo & ad ductū tuū p̄aphilū. omnia nāq̄ illa
cōsulto facto in uetū adductū cōsulē facē inueniē adducē
designāt uey fr̄q̄nter oratōrs his oratiōibz ablatiuz casuū
utū' accusatiuoz p̄raro et qm̄ d'nomiū q̄ ē op̄o attulim̄
mētiōe intelligēdū op̄o ē mihi hac f̄ significat m̄ eger hac f̄
f̄ id uariis casibz iūgi solet nā etiā op̄o ē mihi tua opa no
minatiui casz et tue ope. et tuā op̄a tua opa dicim̄ sed hoc
postēmū ornatis ē et totū oratoriū ceteris rōnibz poete po
t̄io historici q̄ utū' nos aut q̄dā p̄cipim̄ ut cognoscam̄ a

ueteribus usurpata eisdemque utamur. quidam uero ut cognosca-
 mus solum. nam opus est mihi hanc rem nunquam orator dicat. quid illud
 non ne pulcherrimum est ut quomodo duo nomina alteri adiecti-
 uum substantiuum alteri eodem casus exitu perferri debeant ut sepe
 creberrimumque quodammodo terciam adiectiuum nominis uocem que
 est neutra in uim substantiuam transferamus. & substantiuum id-
 eus gratia casu locemus. quod ut frequens est eruditis ac disertis ui-
 ris. ita quoque erit exemplo manifestum. Nam quomodo multam
 uirtutem dicturus sum. si multum uirtutis loco eis omnibus posue-
 ro. multo protulerim uelutis. multum pecunie. n. significat mul-
 tam pecuniam. Plurimum uirum. plurimas uires. Quid animi
 ergo animo. quid rei. que res quid cause. que causa. Alia que ite per
 per multa sed animaduertendum est. nam si gentilius casus ille fir-
 erit singularis tota ite oratione singulariter exponere debemus
 si pluralis pluraliter. namque exempli causa. multum pecunie. i.
 multam pecuniam singulari numero. At contra multum pecun-
 iarum significat multas pecunias. similisque est aliorum ratio ut.
 multum roboris singulare est plurimum uirum aut pluralis quo-
 que habet significationem Et aduerbia quoque non nulla uim
 eadem retinet preteritum uero duo hec. Paucis. & Satis. Nam paucis
 sapientie. est pauca sapientia satis uirum sufficientes uires. & ni-
 hil quoque siue nomen siue ad uerbum sit. in eadem sepe ob-
 seruata cadit hec igitur hactenus. Quoniam autem singula hec fer-
 in uestigamus id quoque dignum cognitione est ut quomodo duo in-
 minimorum substantiuum nomina quorum utriusque id est epitheto
 addiciendum sit ut adiectiuum ipsum per collocemus cum sequentibus
 substantiuis. uel Tum geminatum uel duplicatum

Et pponamo exēpli cā. afferāt cicerōis uerba. africanus
singularis et uir et imperator qđ ē africanus singularis &
uir & imperator singularis. propter magnā & doctoris.
auctoritate; & urbis. qđ ē pp auctoritatē magnā urbis et
pp magnā auctoritatē doctoris. pclaro et miles et ciuis
illustis. tū uir tū phūs optimo tū prię d'fesor. tū guberna
tor iusto et rex et iudex. similiaq; eo mō se hnt. sed et se
pe numero tra eodē ordine uni substātiuo ppositio duo
adiectiua at plura deseruiūt exēpla sūt q nūc ostitua. Vir
tū bono. tū etiā tēperās. Impator & callido fortis iudex et
integer & solers. Ornamenta ciuitatis tū mltā tū pclara.
Alia tu ipe cōiecta nōnūquā et duo substātiua ita se hnt
ut aliez uim suā ubiq; oseruet ac tueat. aliez quasi quēdā
obteneat adiectiui nominis locū. et eis fūgat officio qle ē
Virgilianū illd' in pmo. ne. molēq; & mōtes insup altos
imposuit ac si dicat molestos mōtes imposuit cauēdū ē
ne ab honestate natura; disc edamo pind' ac si dixerit. a
naturali hōestate discedamo f hęc sūt ibi nota. f ne qsi hi
storiā texēs dicēdoz seriē nectā. ita queq; patefecerim ut
se mihi forte qdā optulerit. Ceterz nō ignoras. ut ipe ar
bitror. extrema supiā plezque orlate ac puenuste signi
ficar gerūdia acātiui casus adiectiōe pposita. ut. Res di
fficilis crditu. i. ad crdēdū. memorabilis uisu; ad uidēdū
locūda auditu. ad audiēdū. Suauis gustu. ad gustādū. p
ml'ta q; cōsimili ac pari mō sese hēt. Nec id te amice late
at ut quū fuerit suplatiuū q piā durio aspioq; et suplatiue
significādum sit ut pro superlatiua posituum efferamo

& ei suplatiuū aptūq; apponamo aduerbiū. Nā maximū
memorable facinus ē immorabilissimū facinus. Maxi
me rarū genus hominū ē. rarissimū genus hominū. Sed
admodū & in p̄mis positius ad iūcta uniformia eādē
retinent uim.

Id autē neq; quā preterierim. ut si quē
q; uirtutē habeat uelim mediocriter laudare. dicā exēpli
cā. Pericles uirtute prestās princeps erat athēis ul' q; mul
ta preclara gesserit. Temistocles rebus gestis floruit. Si
uelim uehemēter ac plurimū laudare. adiiciā Gloriam.
siue Laudē. & causā laudatiōis casu genitiuo constituā.
Pericles ut: isdē exēplis agamo uirtutis gloria prestans
athēis claruit. Temistocles gestarū rerū laude emicuit.
Sicq; M. Antonius prestabat eloquētia. m̄diocriter lau
dat. ac fere exiliter. L. Crassus eloquētiē gloria excelluit:
uehementissime laudat. Sed tu p̄ tui ingenii bonitate
cetera deducito.

Quotiēs nomina q; ip̄e quoq; te
stat grāmaticus Seruius pluralis. & singularis numeri
cōnectū respōdem? uiciniori uirgilio p̄mo ēneidos. hic
illis arma hic currus fuit nō autē fuerūt. Teretiō in ādria.
Amātiū irē reintergratio amoris ē. Xenofōtis delitiē m̄
sūt. hostes eozq; exercitū q; pperabat. Atq; ita fr̄quētius
obfuať. Idē in diuersis generibz. nā siue masculinū. siue
fœmininū ē uiciniori respōdeamo. ut uir ac mulier opti
ma uenit. intelligit nāq; optimū ēē uirū et optimā muli
erē q; uenerit. uey si plurali num̄ro uelimo uti ad masca
linū trāsiť. necesse ē. ut uiri et mulieres lēti pperāt Opeť

pretiū ē q̄ pueniūtū ē. significat mō utile ēē. mō necessa-
 riū. mō iocūdū. mō laudabile. Atq; his significatiōbus
 id nominis ueteres usurpabāt. frui quapiā re ē fructus;
 siue utilitatē ul' uoluptatē p̄cipe ex ea re ut quom dixerit
 q̄s otio fruiť. Prę se ferre aliquid ē uerbis āt iuditiis
 quibusdā id oñdere & quodāmō cōfiteri. M. Cato p̄ se.
 fert grauitatē hylaritatē p̄ se fert laelius. Rationē h̄re
 ē respectū h̄re. sed ut planius exponā. habē rationē al-
 cuius rei. ē rez cōsiderā. ut hēo rationēz tēporis. p̄sonaz. lo-
 ci. ē ea omnia ratiōe cōplecti & cōsiderā. hāc rez mente
 animo ue cōplector. i. hāc rez cōsidero. & uoluto in ani-
 mo. significat in animo hēo. & animo mihi est. & uolo
 Certū ē mihi. ē d' liberaui & d' creui. Pro sequor te lau-
 de. ē te laudo. p̄sequor te honore. ē te honoro. p̄sequor
 te p̄bro ē uitupero. Benemerito sū d' re. p. ē bñficiū;
 in illā ptuli. bñmereri d' amicis. ē cōferre in amicos bñfi-
 tia. aeq; p̄ ita. ac. ul' atq; p̄ quā ul' ut ornatissime ponū-
 tur exēplū ē aeq; te laudo atq; ciceronē. i. te sicut ciceronē
 Haud p̄ nō cū secus p̄ aliter in eadē oratōe uēuste ac cō-
 cine se hēnt ut haud secus sētio atq; tu. i. ita sētio sicut tu
 Nōnūquā & ppulchre opatiua p̄positiuis ponūť. ut al-
 exāder macedo habebat corp' imbecillius. qđ imbecille
 significat satyri in scelera uhemētius in uehūt qđ ē ue-
 hementer Do hanc rē uitio. ē uitupero hanc rē Do te
 crimini est te criminor Do te laudi id est te laudo.
 Sed ne illud quidem negliendum est subiunctiuus mo-

prosequor

Rationem habere

Contra Me
prosequor

Benemerito in re
aeque: in: no:
aeq; quā: uo:

Haud: sicut

Nōnūquā

Do: dicit

dus pro indicatio. & illius tempora huius temporibus in
 terdū haud illepide ponūt. ut Velim ꝑ uolo. & Gerere
 ꝑ gerebā Dilexerim. ꝑ dilexi. fecisse ꝑ fecerā Gratum
 fuerit ꝑ gratū erit. feceris ꝑ facies id omniū mltū orna
 tissimū si opportunis locis agat ꝑ ubi factitādū sit et
 peritorꝝ aures facile cōfertiūt Qꝫ obrē exercitatio adhibē
 da ē nō mediocris. q̄ omniū magistrorꝝ ꝑcepta supat ꝑ si
 qꝫ nouerit grēcas litteras. ei quodmō explicauimꝫ nō di
 ficile ꝑsuadet partiz hominū uenerūt. ꝑ sepe diciꝫ etiā. a
 gelio teste & idē ꝑ ps hominū. i. qdā homines nā ptiz in
 hoc loco aduerbiū ē neque inclināt casus sicut et cū ptiz
 hominū dici pōt. i. cū qbdā hominibꝫ. et q̄si quadā ꝑte
 hominū. Sed hoc tū ē splēdidius q̄o in oꝛōe itez fuerit
 additū. ut ē illd'. M. Tullii in epistol'. nā q̄ istinc ueniūt
 ptim te supbū ēē dicūt ꝑ nil respōdeas. & q̄ ciuitatibꝫ ꝑ
 sūt ptim nobiles sūt ptim populares. qd' ē aliqui nobiles
 sūt. aliq̄ populares. Id etiā optimū cognitu qd' dicimus
 quisqꝫ ē uno ex numero d'nario. sicut millesimꝫ quisqꝫ ē
 uno ex numero millenario. hinc illd'. Cēsaris in cōmen
 tariis. cognoscit nō decimū quēqꝫ esse reliquū militē sine
 uulnere. quo exēplo uti ꝑ pulchrū ē. Quotus quisqꝫ
 hō. i. quot homines quotꝫ quisqꝫ miles. quot milites
 Perquā una dictio dūtaxat pulcherrime positiuis iūgit
 nominibꝫ. ut ꝑq̄ docto phīs. ꝑq̄ comis amcus. Quid
 illud nunquid non lepedissime usurpamus ut in eadeꝫ
 oratione. itez alias usurpat locū. modo aduerbiū q̄le esset

si quis dicat. oēs homines eodē sūt ferme nati ingenio.
alias qdē ridēt alias uero lachrymāt oēs itē ciues alias
boni alias mali. nusquā. eisdē sunt moribus. M. Anto-
nius iuit in castra pfectus ē. Se ad castra contulit. Se ad
castra recipit. Se ad castra pduxit. Hic habet uiginti
ānos: qd̄ uetēz cōsuetudine dicit̄ cōtra pēdagogā opini-
onē aliis quoq; rōnibz dicit̄. hic uigesimū ānū agit. degit
uigesimū ētatis annū ē uiginti ānos nato. Sed hoc postre-
muz oratori cōgruit. Cicero laborat in eloquētia. Ci-
cero operā in eloquētia cōfert. Cicero dat eloquētiē ope-
raz. Cicero tēpus in eloquētia cōterit. Cicero ētatē in elo-
quētia cōsumit. In studiū incūbit eloquētiē & alia de-
duc p iudicio. Habeo hāc rem in memoria nō mi-
nus usitate dicit̄ sed hēo siue teneo hāc rez meōriē teneo
hāc rē meōria huius rei meōriā hēo Obluiscor uolup-
tatis ul' cuiuscūq; alteri rei Voluptatis m̄ capit obliuio
Amicorū m̄ capit obliuio Et idē uerbū cū cēteris nomi-
nibz iūctū diuersa significat cū simili ordine ut capit m̄
facietas ciuitatis & capit m̄ hominū odiū Virgilius in-
colit rus ciuitatē hēt hoc ppulchr̄ dicit̄ cōtēneo siue cōti-
neo ut Virgilius ruri se continet tenet sese in urbe Si
quis uellet ondere aliq̄ rē aliā atecellere & ultra illā uale-
re uenuste dicit̄ ul' p actūm pposita pter ul' cū prē abla-
tiuo pposita ut Cēsar pter cēteros rebz bellicis pollebat
uel prē caeteris pollebat uel Caesar ultra alios pollebat
rebus bellicis pulcherrime dicitur

M. Antonius iuit in castra

Hic habet uiginti annos

Cicero laborat in eloquentia

Cicero operam in eloquentia confert

Cicero dat eloquentiam operae

Caesar pollebat

Lēsius habet faciles mores. uel facilē naturā. Sed or
natus dicitur. Lēsius est leni ingenio natus: facili natus
ingenio. uel facillimis moribus. Scipio natus ē tristi in
genio & de reliquis consimiliter.

*ad significandum hominem
rur*

Valeo & polleo uerba splendida sūt. & latissime pa
tent. & ablatiuo casui cōiungūtur hoc pacto. Aurelius
Augustinus plurimum ingenio ualuit. Milo corporis
uiribus plurimū ualuit. Hippocrates ingenij bonitate.
Mithridates memoria. Marcus Cato in ciuitate pluri
mū auctoritate pollebat. Et Clareo & floreo eadē ferīm
ratioē se habēt. Ego apud diuū Cēsare multū siue possū
siue ualeo. Ornatus ac splēdidius dicit. Apud diuū cē
sarē plurimū mea ualet auctoritas. Hortēsius plurimū
potest in senatu Ornatus. Multū Hortēsi in senatu au
ctoritas ualet. q̄ potissimū eam significat opinionem.
quē est apud homines de alicuius uiri p̄stātia. q̄ uulgo
ac trita consuetudine reputatio nūcupatur. Ceterum id
per bellū est: Est mihi apud te fides. id est tu adhibes mi
hi fidē. quod accuratius aduertēdū est. nam plerūq; sol &
sum es est datiuo iūctū significare habere. & quodāmo
do possidere. ut est mihi pecunia. est cēsari magna pote
stas. illud significat me pecuniam habere. hoc uero cēsa
rem magnā potestātē. cuius constructionis crebra apud
priscos & discretos uiros obfuitio est. Ego recordor hāc
rē potius quam huius rei dicitur. ac idē dicitur. Huius
rei subiit mihi recordatio. Hęc res mihi in mētē uenit.

Cato: polleo

sed magis proprie inmentez uenit mihi occurrit uel mihi succurrit quod postremum minus usitate dicitur.

primum: inuoluo
presto & antecello que uenuste psonat uerba aliquando datiuo. aliquando accusatiuo pulcherrime iunguntur cum accessione ablatiuorum eius rei. cuius est prestantia. ut presto tibi acumine ingenii

primum: inuoluo
Sepenúmero frequetatiua uerba. quae appellantur: primitiuorum uerborum. a quibus originem traxerunt. significationem retinet. praesertim si illa prima asperiora fuerint. ut coniecto pro conicio. mansito pro maneo. inperito pro impero. amplexor pro amplector & alia item pene innumerabilia. si quando uerbi asperitas ulla contingat. quod eruditiorum iudicio derelinquimus. De uerbis adiecta praepositio per sepe contrariam mutat significationem. ut precor & deprecor contraria sunt. hortor & dehortor nonnunquam dis efficit idem. ut suadeo & dissuadeo. quauis in iisdem uerbis non nunquam auget per potius quam uim commutet.

primum: inuoluo
Ex & per compositae uehementer amplificat ut exoro quod ab ex & oro deductum est. significat impetro. Terentius in adria. Cnata ut det oro. uixque id exoro. Sicque suadeo significat orationis officium. quod est benedico. Ad per suadeo benedixisse significat quod est oratoris finis. idem impetro atque obtineo. unde & crebro non solum suadeo. sed etiam persuadeo. Facio & perficio explorata sunt.

Plurimum etiam orationem ac sermonem. exornat aduersatio modo quam aduersatiua indicatiua coniungant

quod ubique. M. Cicero seruauit aliiq; doctissimi. Sed huius exemplum sit quāquāz te ante hac diligebā. nūc tamen ob singularem uirtutē tuā uehemēter ad miror nam tria sunt, quę quoda; sibi inuicē ordine cōiūgūtur quoz prius ac leuius ē diligo postremū admiror. quod uehēmēs ac p̄cipuū est & eoz mediū obseruo. q̄ est uere or. & colo ex quo obseruātia reuerētiā significat. Sed itez aliud exēplū. Quāquā mihi sūt omniū amicoz iocūde litterę. tuae tamen iocūdissime fuere. Sed & quāuis raro collocamus. ut quāuis mihi āte hac charus eras. sed nūc p̄fecto es carissimus.

Ad hoc illa duo orationē puenistā reddūt sibi inuicē respōdētia. quoz alterz ē nō solū. siue nō mō seu nō tā tū alterū ē & etiā. ul' uerū etiā. uel loco etiā posita quoq; et aliquib; interiectis. quoz exēpla subnectā. Hęc mihi res nō solū grata ē sed etiā iocūda. m. Antonius nō modo erat Ciceronis inimicus uerū etiā hostis patriae. Cato nō tātū ingenio ualebat sed uirtute quoque florebat plurimū. Alexāder non solū reliquū orbē subegit. uerū etiā & ipsū quoq; Romanū imperiū cogitabat attingere Et tā & quā quoq; sibi respōdēt. ut tā cara mihi patria ē. quā tibi iocūda uita. Sed facile tu haec intelliges. Pro eo autē quod caeteri exp̄mere cōsueuerūt p̄ nominibus addētes ul' te ul' met sillabicas adiectiones. Cicero potius idē efficit hoc p̄nomine ip̄e ip̄a ip̄z. & illoz uere abiecti ōū locū obtinet. Vt ego ip̄e magis q̄ egom &. tuipe. ille ip̄e. nos ipsi. uos ipsi illi ipsi nūquā secus dicēdū sit bi

Tu mihi familiaris es. ego te familiariter utor. Tu
mihi amicus es. ego te amico utor. Tu mihi magister
es. ego te magistro utor. Ego tecum frequēter uersor. fre
quēs mihi tecū est cōsuetudo. q̄ sepe cōuersationē signifi
cat. Habeo tecū magnā amicitia. magna tecū mihi est
amicitia. Et itē alia p̄ multa. ut sūt mihi cū omnibz ma
lis uiris inimicitie. nā rectius dixeriz inimicitias in plu
rali numero quā in singulari sed neutra uox potissimū
in cōparatiuis nominibz tū fēmininā. tū masculinam
reddit. Vt nihil ē hoc homine mīlius. fere ē idē nullus ē
hō hoc homine melior. Nihil hac uirgine ē formosius.
quasi idē nulla uirgo hac est formosior. & in ceteris ali
quādo cōsimiliter. munus p̄ officio ornatissimū dicit̄
ut hoc ē amici munus idest amici officiū. Fūgor boni ui
ri officiū. Sed & partes in plurali nūmro cōsimilē habēt
figificationē. ut meę partes sūt idest officiū mū ē. uel per
tin& ad me Caueo uerbū & si sepe significat p̄uideo. ut
cautū ita ē lege. perornate tamē accusatiuo iunctū p̄ ui
to & fugio usurpāt eloquentes. ut Turpes uiri ingenii
cauent mores. Atq; & memini rectius atq; uisitatius ac
cusatiuo iungit̄. quā genitiuo ut memini platonis scien
tiā. & Virgilius in Bucolicis Numeros memini. si uer
ba tenerem. nec mirum si in his quę sunt potius solute
orationis. Virgilii maronis afferam testimonium: quē
nō solū poetā egregie eruditū sed etiā rethoricę artis ubi
q; obseruantissimum fuisse constat.

Munus & officio

Poenitet n̄ quid significet notissimū ē. sed & pro pa-
rum uidet̃ usurpant oratores & p̄stantes doctrina uiri.
Vaco p̄r saepe uerbum uariis cōstructionibz positū.
aut eandem retinet significationis uim. ut uaco huic rei
est attendo huic rei. sed uaco hac re ē hac re sum uacutus
& id ornatissimū ē ut boni uiri dant operā. ut̃ perturba-
ti omnibus uacent. idest liberi & uacui sint

Animaduerto fere idē ē quod uideo. & quodāmodo
intelligo at animaduerto cum accusatiuo constructum
impraeposita. idē sibi uult quo d̄ punio ut Speusippus
animaduertit in seruū Platonis ex quo animaduersio
punitiōē quandam nonnūquam significat

Atque item Refero tibi hāc rem: est tibi narro hanc rē.
Sed refero ad senatū: refero ad populū hanc rē. est pono
hāc rem in cōsultatione uel populi uel senatus. qui usus
uerbi huius apud historiaz scriptores frequentissimus
est. Quid uarii quoq; casus eidem uerbo sepe iūcti.

nōne magna hac lōge diuersam uim habent quale sit.
Do Bibulo ad Cēsarem litteras. nam dant̃ Bibulo do
deferēti. ut Cēsari reddat. ad quē mittūtur litterę eas igit̃
leget Cēsar. Bibulus uelut tabellarius quidā defert. Nā
qui defert litteras consueuit tabellarius appellari. Verū
nequid huius rei ignores. dare litteras significat scribere
seu mittere illas. Nec te fugiat q̄ p̄ epistola dicim̄ Lit-
teras plurali num̄ro: nec obstat poetaz cōsuetudo. & p̄
una epistola dicimus una litteras. nam id nomē cū his

Infinitivus praeiunctus

que pluraliter solū inflectunt pluralē quoq; retinet nu-
merū ut unę nuptię; unę bigę. una mœnia. Sed ut ad p-
positū redeā. p duabus epistolis dicimus binas litteras
nō aut duas. p tribus epistolis ternas litteras nō tres p
quattuor epistolis. q̄ternas litteras & q̄ deinceps sūt cō-
simili ratione.

Infinitiva oratio p cōiunctiva per
quā pulchra ē ut uolo te ad me scribere. Cupio te Athe-
nas p̄ficisci. Et illud Terētianū. Quid facer te in hac re
uelim .significat. n. qd uelim q tu in hac re facias. Ve-
lim ciues omnes unanimes ēē. uelim q unanimēs sint.
& cōcordes Sed hoc tibi sit cōcinitus ubi nullū sit abigui-
fimonis discriminē neq; n. omnino rectū sit. si quis dicat.
Volo te m̄ amare. quāuis plerūq; id suppositiōis locū
habeat. q infinitū uerbū inmediate p̄cesserit. Vt puto Py-
rrhū romanos uincer. posse. i. credo q romani possūt
Pyrrhū uincer. Sed id p uirib; caueat orator et q modo
p̄ceptū erat decōiunctiva atq infinitiva orōne. p̄cipue in
absolutis uerbis. uel ubi alteri casui fuerit adiecta p̄po-
sitio suādū sit. Ex ul' E p̄positiōes p a ul' ab sepe or-
nate ponūt. ut audiui ex maiorib; n̄is pro a maioribus
n̄is.

*Accipere
autem
pro p̄*

Accepi e tuo patre ul' etiā de tuo patre. Quero ex
te. i. a te. q ē cōsulo te & interrogo. q aduerte & usui trade

Pro ornate ponit loco in & secūdū p̄positionib;
ut p rostris idest in rostris. p tribunali idest in tribunali

46
& alia, p uiribz tuis. i. secūdu uires tuas: p tui ingenii bonitate. & p uirili: & similia.

Sub cōposita, aut clā, aut diminute significat ut submouit in pmo, clā atq; occulte. Subirascor tibi, q̄ ē paululū irascor, morē gerē p ornatū uerbū cōplacē significat atq; obseq̄, inde moriger ra rū sed morosus sa sū a moros quod difficile significat, aut amorato, quod est institutū plurimum differt.

Cōsequor p expmo pulcherime ē nō possū igit uerbis cōsequi, i. uerbis expm̄r, litteris cōsequi, i. p litteras explicar, metuo ac timeo, ueeba aliqn multis casibz cōiūgūtur, ut intui Cicero a Publio Clodio sibi extremū periculū, timeo mihi abs te mortē, nōnūq̄ ponūt absolute datiuo sibi iūcto, ut intui Pāphilo, pāphili uite timo, sed hic ē potius poeticus usus.

Euado p fio & efficior ornatū usitatūq; ē, ut Cicero euasit eloquetissimus, Aristoteles euasit sūmus philosophus, Cēsar uero inclytus imperator & de aliis quoq; si militer, Fore sep futurā habet significatiōē, & ē idē, q̄ futuū ēē. m. Cicero de orator iiii, loqns de Hortētio, que quidē ego cōfido omnibz istis laudibz, quas tu oroe cōpleus es, excellētiorē, fore & Crassus fore dicit inquit ego uero esse iam iudico.

Quid interdidiū & dimidiatū interfit nosce putile ē. Quin. n. dimidiatū sit quasi in ptes duas diuisū, nisi aliquid diuisū sit, dimidiatū dici nō potest, dimidium

vero appellatur. non quod ipsū diuīsum sit. sed q̄ ex diuī-
diato pars altera est. Non igitur recte quis dixerit prole-
quentia. M. Varonis ut ait. A. Gellius in noctibz attu-
is dimidiū librū legi. dimidiaz fabulā audiui. sed dimi-
diatū librū. & dimidiatā fabulā recte quis dixerit & di-
midiatū quidem. exēpli gratia. digitū appellamus sed al-
terutrā prem dimidium quod est accurate diligēterq̄ in-
spiciēdū. Plurimum autē conducit nobis intelligere. que
sint nominū differētię ac uerborum discrimina. Nā ea
quoq̄ res mirū in modū exornabit. ut si q̄s nouerit qd
differāt p̄sum & inter suz inter sese uerba pulcherrime di-
cat. M. Cato publicis negociis nō interfuit solū sed p̄fu-
it quoz illud significat comitē alicui rei. hoc uero ducē.

Solui & p̄sum
Ego nō solū cōfiteor. q̄ est per uim sed etiā p̄fiteor
q̄ qdem est spōte. Et apud Marcū Tulliū per sepe.

gratiam & gaudeo
Et tibi gratulor. mihi gaudeo. nā gaudeus nobis. gra-
tulamur aliis. Et tibi ago gratiā q̄ qdē ē uerbis. Refero
grā. q̄ ē re ac factis. Habeo grā. q̄ ē in animo. Debeo
grā ubi aliqua obligationis uis cernit & alias. Itē opti-
mū est nō ignorare hominū differētiās. ut uberior & or-
natio nostra reddatur oratio.

reddatur
Hęc res mihi cōducit. ē idē p̄ mihi hęc res utilis ē. &
q̄ ceteri plerūq̄ dicūt. dono tibi hāc rē. pulchrius dicis.
Dono te hac re. ut Miles nauali corona donatus ē. Sa-
binos romani ciuitate donarūt q̄ ē ciues fecerūt. q̄ itē di-
cūt. Sabinos romani in ciuitatē acceperūt. Interdū uero

Ad prepositio q̄ nomini & casui preponitur pulchrius
uenitiusq; uerbū precesserit inq̄buldā uerbis. quale ē si
quis dicat. Eo ad te. & dicat potius adeo te. & loquor ad
te. potius te alloquor. Cedit ex humanis rebus. excedit
humanis rebus. Cedit de uita. Decedit uita. & in aliis
quibusdam consimil̄ pacto.

Minus aduerbiū quāuis sepe parū significat. nōnūq;
tamē positiuo iūctū contrarię significationis cōparatū
demonstrat. ut Terētius phēdria nemo fuit minus inep
tus pro prudētiōr. & sic. Nemo te minus formosus id ē
est de formosior. & ita dereliquis.

Quoties aut multos dies au ānos. dicimus per accu
satiū. casū iungi. intelligimus tēporis curriculū. & fere
continuū. sed per ablatū significatur annoꝝ aliquot si
ue dieꝝ interiectio intermissioque. Quā ut ait Nonus
Marcellus. optātes rectius accusatiuo uti debēt. si quid
ad secundā fortunā attineat. Interest igitur. si quis ita di
xerit Decē annos in re militari uersatus sum. an ita De
cem ānis rebus bellicis operaz dedi. Cordi homo etiā
flexibiliter. cordi hominis. cordi homini. ut Priscianus
inquit significat iocūdus. di. do. sicut & frugi. Sed satis
mea sentetia. Marcellus opinatus ē dicit enī cordi est.
āmo seder. nā hęc res ē mihi cordi enī placet. Terētiū
in andria tibi hęc nuptię sūt cordi. M. Cicero de pfecto
oratore. Flumē alius uerboꝝ uolubilitasq; cordi ē & Lu
cilius pbe declarat. quū inquit. Et qđ tibi magnopere

no ad m.

ad m. loquor

cedit ex humanis rebus
excedit humanis rebus

minus

Decē mēf
Decē mēf

Lat. for
cordis est mihi uehementer displicet.

cum mlt
Tātisp quod. quasi ē tā diu. ornate post se exposcit dū
quod ferme ē quod donec. uti illud. Terntii in heautūf
Tātisp te dici mecū uolo. dum quod te dignū est facies.
Ego te tātisp magna uoluptate afficior. dū apud te uiuo

quintus for
Tu mihi carus es Ego te amo. u mihi iocūdus es.
Ego te delector. Sed oblecto & delecto nō similiter cō
struūt. nā dicimus delectat me hęc res. sed oblecto me
hac re. ut delectat Socratē uite integritas pyttacus sese
uirtute & doctrina oblectat. & ego me oblecto ruri

hinc mlt uolū
Fero hāc rē patiēter seu patiēti animo. splēdidius di
citur. Ego hanc rem facile patior.
modelste fero & moderate & equo āimo cōtra significā
tia aduerbia grauiter acerbe egre moleste iniquo āimo
Hęc mihi iocūda res est mihi hęc res placet e cōtra
trario molesta est displicet

per mlt
Affero cōmunissimū uerbū est & quo multis locis
uti possimus ut secūda fortuna affert mihi uoluptatem
idest in delectat. Aduersa fortuna affert mihi dolorē. i.
dolet mihi nā dicimus hęc res mihi dolet & doleo hāc
rē Sed redeo ūde digressus sū litterę tuę afferūt mihi admi
rationem idest efficiūt ut admirer. Afferis testimonium
.i. testificaris et itē disp̄sa ē atq; uaga huius uerbi obfuationo

Perinde ornatissimū postulat post se ul' ac ul' atq; &
utrūq; habēt simul eādē uiz q̄ & tāq̄ ut Camillus pinde
atq; omniū sapiētissimū & Cherea pinde ac foret eunu.

ehus & de hac re satis hec dicta sint haftenus

Coeo nō solū absolutū ē sed nōnūq̃ puenuste casū habet accusatiūū absq̃ p̃posicioē. ut coeo societate tecū. & hinc ē illud. A. Gellii in noctibz atticis De Pythagora deq̃ eis cōsorte. q̃ quis q̃s familię pecunięq̃ habebāt. in mēdiū dabāt & coibat̃ societas inseparabilis sed eodē Gicerō pacto aliq̃n ē eo uerbo usus. mille hominū numero singulari significat mille homines. ut mille hominū interit. idest mille homines interierūt. mille militū uulneratū ē idest mille uulnerati sūt milites. idq̃ ornatū atque usitatū est. Primus etiā significat ordinē qd' nomē cōsequitur. Secundus & Tertius. & deinceps alia eiusdē ordinis nomina. tñ multotiēs significat principale. ut hic ē nostrę ciuitatis unus omnium primus. sepe significat optimū. sed id postremum in raro est oratorum usu.

Interdico tibi hac re & nō hāc rē. ut interdico tibi aqua & igni. plinius secūdus in epistolis. Carēt togę iure quibz aqua & igni interdictū ē. nūc uero ad reliqua. Neq̃ enī nō inuitus omiserimus qd' q̃ nomina ad numerū spectāt in eoz pluralibz. genitiuis sincopā efficiamo. idq̃ cū usitatū ē. tū ad exornādā orationē ptinet. ut mille nūmū potius q̃ nūmoz. mille denariū mille aureū tot milia argētorū. & ita de reliquis. & id genitiuis nominū secūde declinatiōis frequēter efficiūt. sed p̃sā scribētis & solutā orationē in nominibz solū numeros & mēsuram significātibz. Atq̃ numerorum nominibus eam plerumque

seruamus consuetudinē ut citra cētanariū numerum si.
quādo post uigenarium duo numeri cōmemorādi sūt.
eorum minor p̄cedat maior sequat̄. ut Hic est unū &
uiginti ānos natus. duos & uiginti ānos uiximus. Tres
& quadriagintadies n̄ auigauī. Quattuor & quadragin
ta ānoꝝ cōlūpsi etatē Sed n̄tra cētanariū & citra uigena
riū tritū ac uulgarem fuamus morē: quod est sicut duo
de uiginti nōnūquā dicimꝫ & duo de triginta ita & duo
de uigiesimū diem. & duo de trigiesimū manifestum est
Sed nō id quidem in frequenti est oratorum usu.

Quid Indies nonne pulcherrimo sermo ē. At signi
ficat p̄ singulos dies. & quotidie. f̄ cū quodā incremēto
ut tua indies crescit uirtus. Indies homines sapiūt Stul
torum hominum indies augetur insania.

In uerbis tam actionē quam passionē significatibus
cōsiderare debemus uarias uocū inflexiones atq; exitus
& modo his. modo illis uti p̄ auiū iudicio ut fuere pro
fuerūt. amarunt p̄ amauerūt. uidere pro uiderūt. uidebe
re pro uideberis. norim pro nouerim. & de aliis quoq;
eodem modo Sed nequid fiat contra grāmaticę artis p̄
ceptiones ac iura prouidendum est.

Quid particula quomodo uel increpet uel exortetur. itē
cōfirmet. & quodāmodo interroget satis exploratum ē.
sed ea nos pulcherrime utimur quum dicimus. Nō po
ssum quin gestiam. quin admirer significat enim ferea
Nō possū me continere ut non gestia. Non possū me

me cōtinere. ut nō doleā. Nō possū me continere ut nō
admirer & ita de ceteris consimilibus.

Quid illud. nōne præclarū est usu. locus est huic rei
multū loci est gaudio. plurimū loci est trāquilitati. Terē
tius. & enim Daue nihil loci ē segnitie. significāt omnia
hec uel oportere nos letari uel traquillos esse. uel uolup
tate affici uel non negligētes esse ac segnes. & sic de aliis
huiusmodi.

Nonūquā uero duo nomina sine præpositione addi
ta. siue non unius ab uerbū uim retinet ut magnopere
p ualde. uel maximopere. uel maximopera. p plurima
mirumimmodū. p mirabiliter. & ite mirandū immodū

Sed ablatiui casus siue cūcōmertio præpositionis. sine
eo. uim habent aduerbii. ut inprimis. significat enim p
cipue. & id grēci dicūt . Atq; aduerbiū ipsum
si ita apellandū est. pornate nōminib; iūgitur. in pms
sapiēs inprimis eruditus. Sed ne a proposito digrediar
paucis interdū p paucū. multis p multū utimur. Verū
hoc alio loco oportunius.

Ille etiā optimus modus ē. si quis dicturus sit quēpiā
habere aliquem honorē. seu magistratū. siue imperiū ex
nomine honoris eiusmodi. & gero ris uero. pulcherimā
cōstituit orationē hoc pacto. Hic est romę cōsul. Rom
cōsulē gerit. p̄torē gerit & alia huiuscemodi Ad hos enī
uiros rex cura atq; administratio ptinet Pulcherrima ser
monis ratio. ut gerundiorum accusatiuis p̄posita inter

significet tēpus imperfectū indicatiui ul' subiūctiui mo-
di ul' alterius & dū particula ut interābulādū hostes offē-
di hoc ē dū ābularē inter legēdū ridebas idest dū legeres
& sic p uarietate psonarū ita exponēdū ē uti modo expli-
cauimus hic seruius inbucolicis Virgilii Interagēdum
dū agis intercoenādū hec sū locutus idest dum coenarē

In p erga & etiā cōtra pulcherrime ē accusatiuo prē-
posita ut meus in te amor uel animus mea in te beni-
uolentia ubi enim significat erga Iuuenalis
inuehitur in Domitianū Cicero habuit orationē in Ca-
tilinā ibi enim contra significat

appme p ualde recte apponit' nominibz. quēadmodū
de inpmis superius dictū est. ut uir apprime nobilis.

Res nomē latū diffusūq; ē sed eo pulcherrimū utimur
adiectiuis nominibz possessiuis praesertim huiusmōi
ut cum dicitur res bellica res domestica & sic de simili-
bus pariter. Praestolor uerbum quod poetae accusatiuo
plaurūq; iungunt. Cicero connectit datiuo

Multa sunt uerba quibus pro eodem significatiōe
& passiuā utimur uoce & actiuā & committam penē in
numerebilia Cicero frequēter in his duobus modo pa-
ssiuā modo actiuā uocem usurpat Assentior &
assentio ubiq; eadem cōstructionis forma & Impertior
seu impertio in caeteris autem id fit multo rarius

Vsu uenit ornatissime p cōtingit Vsurpatio & usur-
pare non ita intelligi debent: ut iurisperiti dicūt. Sed

usurpationē oratores frequētē usū uicāt. & usurpare u
 su frequēti habere. Hęc res me deficit ē mihi. deest hec
 res. & deficit me dies. uita q̄ primū mortales deficit. sed
 deficit hac re magis poetarum est.

Nunc autē ne ea quę perutilia sunt. & ornatissima
 omittamus. Intelligendū ē q̄ quęq; nomina tercię de
 clinationis tam nt̄m q̄ gt̄m singularem similes habētia
 p̄sertim si genitiuus pluralis in uim exierit. eorū fre
 quēter pluralis accusatiuus in is terminari solet raro in
 es ut omnis p̄ omnes. immortalis p̄ immortales. Simi
 liter ut ipse quoq; testat̄. Priscianus in ns uel in rs ter
 minātia. ut fōtis & ptis r̄liquis rarius id fit. q̄ ē poetarū
 uenia. Quēdā aduerbia sūt. q̄ epistolis quā maxime cō
 gurūt. secuti p̄pediē. quāprimū. p̄ cito. cōfestum. & idē
 postpridie. qđ multi literarū ignari. & grāmaticę exp̄tes
 exponunt post tres dies. sed ne tu eodē ducaris errore.
 crede postridie significare postero die. & eo pacto. m. ci
 cero accepit. et alii eruditissimi uiri. At si qs multa referre
 uelit. p̄ p̄ore ponat p̄mū uel p̄mo loco utrūq; enī est in
 usu. p̄ secūdo deinde uel secūdo loco. p̄ tertio. tūz uel p̄
 terea uel tertio loco. p̄ quarto q̄ praro accidit. ad hec uel
 p̄terea. uel quarto loco. in calce postremū uel postremo
 & demū. Sit igit̄ huiusmodi exēplū Tria sūt: quę mihi
 magnā uoluptatē asserūt Primū enī qđ optimū amico
 nacto sū Deinde at̄ q̄ singulārē tuā erga m̄ testificaris se
 pe bñiuolētiā postremo uero q̄ te incolumē eē intellexi

Qua in re id quoq; animaduertēdū q̄ tres meminimus
cōiūctiōes recto atq; usitato ordine: quę sūt enim: aut ue
ro. Sed tu ipse hec omnia ac multo etiā plura cognoris.
si Ciceronis scripta & imp̄mis eius epistolas lectitabis.

memorie produm est

Memorie p̄ditū est significat scriptū est. multa enī
alia ornatissime usurpāt. uariis tamē significationibz.
ut memorie tradere mandare litteris mandare scriptis
mādere litterarū monumētis. idem fere significant. Sed
mādere memorie aliud sibi uelle uidetur.

Fallo

Fallo uerbū tritū est apud Ciceronē. ut fallit me hec
res dicitur. & fallit te spes idest frustrat & decipit. Missū
facere dimittere uenustū & ornatū ē nam missā hanc rē
facio idest dimitto. Ad hec & in eadē oratione due
heę particule ne & quidē pulcherrime sūt. nam quū po
nūt. aut aliud dictū est aut id mente cōcipitur. ut ne au
diui quidē idest non uidi nec audiui philosophię studia
zeno non modo non intermittit. sed ne remittit quod.
Remittere nāq; philosophiā est remissiū philosophari.

Sed ea quoq; adhibēda est diligētia. si qn plurima po
nimus. p̄sertim sine copula. qui articulis est. ut si idem
significare uideantur. quod uehementius sēp collocetur
in calce ut tua uirtus laudāda p̄bādaq; est. p̄bare enim
est magis. quod sit animi iudicio. Magistratus dilige
re amare. colere debemus p̄batissimos uiros homines
ueret. obseruat. admirat. quę turpia. obscena. fceda
etra sūt. ea fugere. & aspernari debemus. Virtus offic

101
sūma laus est. nā habet officiū accessionē actionis. & in
his quoq; ordo qdā spectādus ē. quod si tria sint. quoz
duo partē aliquā signāt. tertiū sit cōmune. id pfecto de
bet plurūq; in fina collocari: nisi se habuerit quodā ge
neris modo tūc enim cōtra fit quod nūc ligdo hac pspi
cue patefecero. hac poris exēplū ē. omnis in adipiscēda
uirtute cura. opera. diligētia ponēda est. ē enim cura soli
us animi. opera. corporis diligētia utrūq; cōplectit. Itē
plurimū in rem. p. industriē laboris temporis ponēduz
est. amicos cōsilio. uiribz. opa adiuuare debemus. Alte
rius uero exemplo sūt. nō sūt p se res comodę expetēde.
diuicię. uoluptates. honores. cōmodo eniz generis locū
detinet: cuius species sūt multę. puta quas mō memora
uimus. atq; item animalia quęq; homines equi. leones
bonuz uidetur appetere. sed utcūq; sese res habēt. si mul
ta sint. q. pluris ē. poni debz infine. Iam uero ad alia
Multotiēs geminatio in quibodā tā uerbis infinitisq; ad
uerbiis tāti ualet. quāti id nomē simul & cūque. ut Quis
quis p ubicūque quotquot. p quotcūque. quātusquātus
p quātuscunq;. qualisqualis p qualiscūq; ut ut pro ut/
cunque. ubiubi pro ubicunque & id ad uerte diligētius.

Accedit p additē tā usitatū quā pulchrū uideri solet
ūde accessio additionē designat igit accedit ad mās mise
rias dolor. i. addit Cōfido alias datui alias ablatiuo
sasui iūgit et in his potissimū uersat: quēadmōū spectāt
ut cōfido tua uirtute. tua hūanitate. tuo cōsilio. et rliq; eis

Credo

modi Credo quoque p cōmitto ornatissimū est, ut
credo tibi mea cōsilia. credo tibi grandem pecuniam nā
grande adiectiuū probe uel etati cōuenit. uel pecunię.
exempluz supra posuimus. Sed hic grandior Nestore
uidetur. uidetur q Nestorem antecedit etate. & hic est
grandis natu. gradissimus natu. significat longaeuuz
hominem atque admodum senem. Et quia de natu mē
tio facta est. maior natu ornatissime significat seniore
sicut minor natu significat iuniorem.

Insuper haud illepidā sit interposita nonnunquam
in oratione atque interiecta parenthesi. ut Dedisti ad
me. quę mea est summa uoluptas. suauissimas litteras.
Omnes amicos: nisi fallor. plurimū admiraris. Scire ue
lim ex te. ea namque amicoz ē consuetudo. quid nuper
in. M. Antonii causa egeris. & ita demum postulantē
nostram orationem eiusmodi interpositionibus asper
gamus. Hęc res apud me increbuit. fere significat
ad aures peruenit. & notitiā rei significat.

hig ignarus

Nescio hanc rem ignoro: me pręterit. me fugit. me
latet. huius rei nescius sum. ignarus sum. hęc res scienti
am nostram fugit.

rumor

Hoc restat. hoc reliquum est perpulchre & magno
cum ornatu idem significat. exemplum est. Omnia tibi
& natura & fortuna tribuit. reliquum est. ut bene & lau
dabiliter uiuas.

rumor

Rumor est & uulgo dicit. & cōmuniter dicit. orna

tus sermo est. Accipere pro audire & cognoscere. peruen-
niste dicis. ut accepi rumoribus. quorum incertus est auctor
ut accepi hominum fama. quod certo continet auctore. Acce-
pi nunciis quos nuncius. & qui mittit affert. Accepi litte-
ris quas ab amicis plerumque accepimus & aliis item in consi-
milibus. Patronominibus articulis demonstratiuis
consueverunt oratores addere et adiectioem in his casibus
qui in eis delinunt euphonie causa ut huiusce huiusce huiusce. per his
hos et has. Sepe prepositio que preponi solet postponitur
et significatio eadem manet. et in quibusdam sepe. quod sunt mecum
tecum secum nobiscum vobiscum. in quibusdam non semper ut
quicum quocum quibuscum. Te propter ac propter te idem signifi-
cat. et sic quibuscum id est cum quibus et in his potissimum ex
prepositionum translatio fit. que modo ennumeravimus.

Clam plerumque prepositio est. et nonnumquam aduer-
biu. Sed oratores prepositionem potius accipiunt. siue iungatur
ablatiuo. ut uti Priscianus sentit. siue accusatiuo. quod
opiniatur Donatus. ut clara mihi profectus est. id est. me nesciente.

Coram cum accentu in prima syllaba prepositio est. et
quid significet nemo est qui nesciat. cum accentu in ultima
syllaba aduerbiu pulcherrimu est significans. ut ita dixe-
rim presentialiter quo frequentissime docti viri utuntur ut
apud M. Ciceronem. Cupio tecum coram iocari. et co-
ram tecum loqui. Multa aduerbia in I exeuntia etiam in ipsis
epistolis pulcherrima sunt. sed hec imprimis ruri. vesperi
belli domi. multa item in o ut sero. serio. consulto. postremo.
cit.

modo falso. merito precario. cetera uero in eodē exitu
desinētia. haud in frequenti sunt oratorū usu. In V pau
ca inueniuntur. ut diu. cuius manifesta significātia est.
Interdiu quod quasi est infra mediū diei tēpus. & noctu
pro nocte quod magis nomē ē. ūde die noctuq; dicim⁹

Nullus
Nullus nulla nullum nonnūquā pro nō: presertim
cum sum es est uerbo adiūcto. ut nullus sū. interii Res.
publi. nulla ē. quasi nō ē. & extinta ē. idq; et ornatissimū
fuerit. Presto sū significat ad sū. & sepe. & fere appareo
& sic idē aduerbiū eiusdē uerbi modis omnibus hac tē
porib⁹ preuenuste cōnectit in eadē quā modo posuim⁹
significātia. ut presto mihi fuit suus tuus urbē ingrediē
ti. Licet me esse bonū uirū. & licet mihi bono tiro esse.
utrūq; latine atq; usitate dicat. & id posterius magis ora
torium est.

Perpetuo
Perpetuo & imppetuū aduerbialiter p eodem. & eis
frequēter utimur.

Deuincio
Deuincio uerbū cū pulcherimū est tū p̄cipue episto
lis cōgruit. significat enim deuincio obligor. & deuincto
sū obligatus sū. sicut & sepe odnoxius. q̄ non solū trito
more significat. quod noxiū est. sed etiam deuinctum.

Collocare
Collocare apud aliquē beneficiū. est alicui beneficiū
facere. ut apud gratos uiros beneficium collocaſti

Gratificari
Gratifico tibi hanc rem preclare usurpatur.

Indulgeo
Et indulgeo uerbū est sane aptissimum & splendidi
ornatus. q̄ & dariuo iūgitur. et ferū significat do operā.

atq; ita exponitur. ut hic nimio somno indulget id est nimis dormit. nimio cibo indulget id est nimis comedit nimio uino indulget id est nimis bibit. & dereliquis consimili pacto Indulget ē q̄si cōcedr: & ē uerbū quādā designās clemētiā. et indulgētē parētē appellamus leniore erga filios ingenio. qd' ab ignosco plurimū differt. Liuius In pmo ab urbe cōdita. Est. n. ignosco. parco. do. ueniā. siue excusatū habeo. Ignosco tibi igitur: siqd' exēpli grā admiseris sceleris. Indulgeo uero. ut multa agē impune neq̄as. quoz uerboz discrimē diligētissimū cōsiderādū ē.

Tātus tāta tātū & quātus quāta quātū eo mō se hnt in orōe ut raro altez absq; altero ponat' ut cōtio hec tāta ē quāta añ hac ūquā fuit tribuis mihi tm̄ quantum nec agnosco nec postulo tm̄ in te ē doctrine. quātū doctissimo solet inecē uiro & ita de reliq̄s Talis & qualis alterutrum celeberrime ponit'. raro utrūq; talē solemus fetire bonū uirū & subintelligim' qualē dicim' ecōtrario Orator ē illustris qualis alter nullus repiat' Verum de hiis satis uel p etiā particula mltis in locis rectissime cōgruit. ut hānibal fuit impator uel omniū p̄mus. tua eximia uirtū ut te amez maxime impellit. Versor uerbū in frequentissio ē uetēz ac disertoz hoiūz usu p̄diffusaq; est eius uerbi significātia ac uariis pōt deniq; ratiōibz exponi ut ego uersor in in litteraz studeo Virto circa difficile uetlat' ē uirtū in difficili cōsistit. versamur in tenebris ē fere sumo ac uiuim' et quasi stamo in tenebris. et qd' ē exēplis supi

Totus: m m

Talis quibz

Uirto

oribz declaratū duos sibi plerūq; ac frequētius casus po-
stulat Nā at accusatiuo iūgit̃ p̃posita circa aut ablatiue
in p̃cedet quoniā atē fūduz uersari & ad portā uersabat̃
peraro dicta sūt Sed quēadmoduz ceteris rebus om-
nibus ita huic quoq; summa adhibenda est diligentia.

Nōnūquā duę picule ornatissime cōiūgunt̃ quaz
eade sit utriusq; significatio. n. uero nā pro explenda sen-
tentia altera dūtaxat sufficere poterat & similiter sinant
sepe dicimus causa explēde setētię eo in loco picula aut̃
nullā omnino uim habet Sin enim significat sed si.

Quoad pro quousq; & p̃ quādo nō minus ornate
ponit̃ quā latine ut uolo in urbe esse quoad tu redeas
& ita in plurimis locis consimiliter.

Suscipere nō solū. qđ tritū uulgatūq; ē. supra se acci-
pere. & quodāmō adducere aliquid. sed etiā p̃ornate in
epistol̃ cōmēdatū habet̃. ut sic suscipe Gaiū Caesare in
suis rebz aduersis q̃ utiq; postrema significatio at̃ qđ si
quis inspiciat accuratius ap̃ore illa aliena ē Optima illa
quoq; orō ē ut positiue cuipiā adiūcta negatio. cōtrarii
positiui uim ac significationē teneat. sed nō ita plene tū
et cumulate illā expleat. cuius rei exēpla subiiciā. Hic uir
ē haud im̃ p̃bo significat enīz fere hūc hominē p̃bū po-
tius q̃ im̃ p̃bū ēē habēdū et sic philosophus haud igno-
bil̃ Histrio nō illepidus miles nō instrenuus Ciuis haud
q̃quā malus Nā his eorūq; similibz rectius atq; usitatius
dicit̃ quāuis laudis cuiusdam est sed quasi diminutae et
fraudatae laudis

Quod grammatici frequenter dicūt. peto te hanc rē ornatus nec minus latinē dici potest. peto a te hāc rem id plurimum Cicero in epistolis consuevit.

Cōficior passiua uoce crebro usitatum est. q̃ eo fere qđ est pereō. & cōfectus sum. i. cōsūptus ut uir inops ac miser fame. frigore. dolore cōficitur. & sic amnis ęstate ęstu cōficit. atq; mcerōr labor. senio cōfectus. et de aliis permultis itidem.

Confusio
Confusio

Ablatiui casus nō participioꝝ solū. uerū & nominū alioꝝ in oratiōe p̃cōcinne ponūt. p̃sertum si qua fuerit significatio tēporis. & de participiis quidē manifestū est ut regnāte Octauiano cēsār. parta ē uniuerso orbi pax. quasi qua tēpestare regnabat Octauianus cēsār. & alia Dyonisio. siraculis tyrānide gerēte. grauissima in sicilia bella sūt gesta. i. quo tēporē siraculinoꝝ Dionysio tyrāns erat. sed eodē quoq; modo alia quēdā se habēt nomina. maxime uero si dignitatū atq; honorū extiterint. ut Cornelio & Galba ędilibꝫ curulibꝫ actę in theatro fabule sūt. Quidā addūt participium existētibꝫ. sed nos p̃beamus. quod ad uenustatem orationis p̃tinet addi oportere. & item Scipione consule peni deuicti sunt. Scipione imperatore euerſa ē numātia. & r̃liq̃ eiꝫsmōi pariter

Licet tam grammaticę quam oratorie genitiuos quorumcunq; casualium cū possessiuis quocunq; casu prolatis coniungere. quod & Priscianus tradit. ut mea causa uenit & ceterorum amicorum. Meum agrum

& M Antonii populati sūt tuo amico ac fratri gratif
care. tuū impatore sectare et cōmilitonū O n̄r et fratris a
mice Sua ille cōfidit & ciuiū prudētia. atq; ita figurat cō
structio in om̄ib; possessiuis. hinc terērianū illud. presi
dio meo atq; hospitib; id q; penitus inspiciendū sit Quin
etia; discretiois seu abūdantię cuiusdā grā solet addi cū gtō
possessoris et ntūs possessiuis suus. ut snus ē C Cēsarīs
mos. i. ei; mos et nō alterius Suus tici filius heres testam̄
to cōstitutus ē Suus ut ipse quoq; prisciano exponit ad dis
cretioē; ei; qui secūdu; leges suus nō ē. i. sub potestate pa
tris legitimi non ē Suus autē p̄ uniuscuiusq; pprio acci
piť. qđ ipm apud uiros et elloquentissimos frequens est

Die quarta. ut Nonius Marcellus testis ē & die q̄rto
nō idē significāt. sed masculino genere preteritū designa
tur tempus. fœmenino futurū quod uetustissimi tamē
alter protulerūt. ut sit die quarto p̄ eo quod alter nūdius
quartus dicitur. nudius tertius & itidem de aliis.

Tua causa feci. & tui causa feci. ne preter ueterū hac
doctoꝝ consuetudinē aliquid efficiamus. inter sese aut
mediocriter discernūtur. Nam tui causa tūc dicimus. si
qd ei ad quē sermonē uertimus p̄stiterimus. ut tui cā ad
Antonii castra p̄fectus sum. qđ ē tuēdi tui grā. Sed tua
causa. quum tua. ut ita dixerim. cōtemplatiōe aliquid al
teri p̄stiterimus. ut tua causa fratris. tui causa egi. Et qđ
aliquid de iis. que ad possessionē spectāt locuti sumus.
aut ab te fuerit differētiā eā p̄ferre in mediū. que inter

*Die quarta
Die quinto*

genitiuus ē primitiui & possessiui mei. tui. sui. nri & ue
stri quam tamē Priscianus pulcherrime attingit. Vox
nāq; eadē est. at uis ipsa lōge diuersa. quū genitiuus pmi
tiui simplicē significat. possessiōē. possessiui uero dupli
cē ut mī amicus. est. i. meus amicus sed mei filii amicus
duplicem habet possessionē alterā meā in filio. alteram
filii in amico q̄ eo subiicimus. ne quū ornatum inquiri
mus. uerborum uim ignoremus ipsam. atq; in errorem
quēpiam imprudētes incidamus. Sed in futura psequa
mur. Haec res michi in mētem uenit. dicitur & cum ge
nitiuo huius rei mihi in mētem uenit nec mihi curē est
an p ntō genitiuus positus sit utrūq; uero nō solū poētē
sed etiā. M. Cicero usurpauit. Oratores sicut & poētē p
saepe & praesentibus temporibus utūtur p praeteritis
nōnunquā & pro futuris. uerū id qdem multo rarius f
e cōtrario aut crebro fit: nisi forte in quā uerbum quod
futuri tēporis ē. pteriti loco uel praesētis accipiamus. Sed
multa quae super his dici possūt. in aliud potius. tēpus
seruamus. Similis & Plenus nomina. quoz pus etiā dati
uo iūgit. posterio ēt ablatiuo. oratores ut plurimū ac fē
sēp genitiuo cōiūgūt. ut Similis est tuoz maioz dignita
tis. officii. plenus nōnūquā uero sed p raro. pferūt cum
supioribz casibz. Saepenumero maioris significā
tiae cā uel ornatissime imparatiuis sibiūctiua iūgūt. qd
Cicero efficer saepe solebat quale ē illud. Cura ut uir sis
et alio in loco scribēs ad filiū. Effice & labora. ut excellas

Decurrit spaciū. Cenat rōbus. Prādet turtur. cōli
milia pulcherrime dicūtur. atq; sicut absoluta interdum
uerba obliquis casibus adiūgūtur. Ita transitua quoque
licet nō nūquā nō solū pro grāmaticoz more. sed etiā p
oratoz cōsuetudine absolute proferre. p̄sertim uero. si
qua sui passio cū actiōe ip̄a significat. qualia sūt amo.
lugeo. rid̄o. m̄tuo. q̄ tamē trāsitiua sūt: tūc absolute p̄fe
rūtur.

Quē inbundus exeūt nomina. nō tā simili
tudinē significāt. quid plerique arbitrātur. quā abūdantiā
quādā potius ac uehemētiā. ut gloriabūdus nō tā gloriā
ti similis quā abūde sese uehemēter que efferens. quā opi
nionē elloquentiū. ac eruditissimoz hominū ubique testi
moniis comprobata. tu quoque firmiter amplectere.
Nā ut omittā alios. A. Gelius probatissimus auctor
ex sentētia quoque d̄ctissimi Apollinaris. letabūdus di
cis inqt qui lōgo atque abūdātī in errore est. & tu quoq;
ta iisdē utere nominibus. Fretus ta tū incertę originis
& ablatiuo iūctū pulcherrimuz est. significat fere confi
sum ac munitū. ut uestra humanitate fretus. uĩa fretus
sapientia. non mea uirtute fretus.

Certiorē facē usitate atq; frequēter in epistolis usur
pāt Nā facio te hac de re certiorē. ē tibi significo hāc rē.
ut sepiissime uelim me de tua ualitudine facias cerciorē.

Habeo uaria cōstructione figuratū. plurimū ornatū
habet. ut bene hęc res se habet. quod est fere. ut ita dicā.
At bene hęc res. & ita bene habeo m̄. & cum participis

Certior
facio

Habeo

bene me habēs redeo rure. & cōtrariū. aduerbia similiter
ei uerbo iungitur. quod est male.

Participia sepe numero futuri tēporis ornatissime
uſurpāt ut ſcripturus ſū ad Scipionē litteras q̄ eſt fere
debeo ſcribere & alia Tu ad eḡes Crasſi iturus eſ quaſi
ire debes Cicero eſt athenas p̄fecturus debet athenas
p̄ficiſci. Plācus in cyprū traiecturus ē ſer nauigaſ debz in
cyprū q̄ iccirco ita expoſuimus qm̄ is p̄prie nauigaſ is
traſmitter is ſoluere eū locū ſignificat ūde p̄ficiſcimur is
demū traiecer̄ dicit̄ q̄ calcē delignat q̄ rate nehiſ Cicero
ſoluit athenis et in aſiā traiecit uey ad p̄poſitū iḡeūdū eſt

Illa igit̄ p̄ticipia q̄ a uerbis paſſiuis manāt et paſſiue
quoque exponi debēt ut cuius inſōs animus eſt mulctā
dus nō eſt. i. mulctari & pūniri non debet Sōtes accuſā
di ſūt. i. accuſari debēt Vir flagioſius trudedus eſt in car
cerem coniciendus in uincula & alia ſi q̄ exponātur ut
ſupra diximus. Nec tamē negauerim qn̄ eozdē p̄ticipi
oz alia quoque ratio ſit. Sed ea nos modo p̄ſequimur
imp̄ſentiarum. quę uenustius eloquium reddunt.

Quid repeto. nonne pulchre ponitur. ſiquid ei acce
ſſerit. neque accuſatiuus ſolum caſus. ſed etiā ablatiuus.
ut Repeto hāc rem memoria. quid non teneo in̄ memoria
ſignificat ut per multi exiſtimaut. ſed potius memoria
uoluto. reminiſcor. & q̄ſi obliuioni traditā ruiſū in ue
ſtigo memoria hoc nos uti uerbo ornatiffimū poterim̄.
quoniā eodē & ueteres eloquentiſſimi frequēter uſi ſunt

Hinc illud Ciceronis in libro d' orator. Cogitāti mihi
& m̄moria uetera r̄petēti. & Africanus a Menio accusa
tus tribuno plebis. q̄ ab Antiocho pecuniā accepisset.
cōmodissimū eo uerbo usq. m̄moria inq̄. q̄rites r̄peto hūc
diem hodiernū ēē: quo Hānibalē penū inimicissimū hu
ic impio uici in terra africa & pacē nobis ac uictoriā pe
perin separabilē. uex captus in gēti uoluptate lōgius in
africa uerbis r̄ferēdis p̄gressus sū. Quā ob rē ad nr̄z insti
tutū se referat ōro. Optimū factu fuerit ne iisdē aut
modis ōronis. aut uerbis utamur. & q̄ initio diximus
. uaria plurimū p̄bat ōro. et sic ul' uti q̄bōdam flosculis
aspgit. ut p̄ mori diē obir. mortē appetē animā expira
re. uita decedē. ul' excedē uita. animā efflar. uita d' fugi.
rebo hūanis excedere. ex uita migrār. res d' serere hūanas.
exire d' uita mortē obir. intericē. occidē. cōsimiliaq; Et
itē p̄ uiuēr. uiuēr uitā. uitā agere. deegre etatē. & ne singu
lari c̄ncta cōplectar. illud quoq; hoc in loco animaduer
tēdū sit. q̄ sicut sepe dicimō ludo ludū. pugno pugnā. ser
uio seruitutē. doleo dolorē. & similia. ira & interdū uiuo
uitā uiuo felicē seu mi' erā uitā: ut siq; dixerit. q̄ expeditā
uirtutē fuerint cōsectati. hi uiuēt beatā atq; immortalē
uitā & qui p̄clarum certamen certauerit. amplissimis
muneribus donabitur. Et quid de uariis dicimus orati
onis modis id ipsum de singulis partibus intelligendū
sit. ut pro oro rogo. precor. obsecro. obtestor. pro quasi
pene. ferme. fere. & alia tuipse coniecta.

Id genus pro eius generis. q̄ fere simile nomē expri-
mit. pulchre & usitate dicit̄. multa sūt id genus mōstra
d̄ mltis id genus reb̄ loquūt̄: q̄ ē similib̄. & ita in aliis

Ex sententia quasi secundū uolūtātē & p̄spere. ut ge-
sta res ē ex sentētia quod ē. putobtabā. & id tibi euenit
ex sententia: & multis in locis consimiliter.

Inferre iniuriā. quasi iniuriam facere. manus inferre
alicui. ē aliquē pulsā. Impetū inquēpiā facere. ē ferire cū
impetu quempiam. & quasi ui adori. & irruere:

Dare ueniā pulcherrimū ē ignosceſ & licētiā cōcede

Ab initio etatis habui te amicū. a teneris annis a p-
uulo. a primis etatis tēporibus teneris. ut grēci dicunt.
unguicul̄ a cunabilis ip̄is amicitia mihi tecū ē & huius
modi. liuius etas pulcherrime a dolescentiā significat.

Ferire fœdus. optime atq; optimus causis & fecialiū
cōsuetudine significat fœdus cōponere. ut p̄sepe ictū seu
percussū fœdus. est constitutum & compositum.

Est mihi nomē Scipioni. Scipioni cognomē Africa
no fuit. Cui Pago troiano nomen erat. & sic de reliquis
dati uo casu per usitate dicitur. ac pulcherrime. quē eodē
& aliis quoq; modis dicūtur. sed frequentius modos su-
periores apud elloquentes & doctos uiros inuenies.

Quum tritū uerbū uolumus ostendere. & quod in
ore populi est. utimur uel impersonali Fertur. uel perso-
nali uerbo aiunt & nōnūquā dicitur. & ut preponimus
exempla sunt huiusmodi Nam sirenes ut aiunt. surda

debemus audiri trāſiri & itē nā ita fert̃. ut nuſquā tuta ſit fi
des itē minime turpe ē. q̃ dicit̃ tum̃ſtuātē d̃ gradu eici.

Nonnūquā & ita dicimus. noctē ſuper mediā uigi
lauimus. quod ē ultra mediā noctē idq; et Seruius ip̃e te
ſtatur. & quorundā ueterum comprobat auctoritas.
Contra ſermonem tuū tēdo. eſt reſpondeo tibi. ſicut &
tendo cōtra iter eſt tibi occurro. ſed hoc haud in frequē
ti uſu oratorum inuenies.

Maſte magis aucte. & glorię ac laudis ſermo. & plerū
q; ablatiuo iungitur. ut maſte uirtute elto. id q; et poeſe
uſurpāt et ſcriptores hitoriaꝝ et demū oratores ip̃i qui
ſermo ut multi eruditiffimi tradūt. a ſacris deductus ē
Quot iēs alicuius explicaturi ſumus ſiue genus ſeu lo
cum. gentile ac patrium nomen eſſingimus q̃ qui ſecus
eſſecerit fortaſſe haud latine locutus ſit. ſed illepide peni
tus atq; indecore. ut qui fuerit a Siracufis oriūdus. nō d̃
Siracufis dicēdus. ſ̃ Siracufanus ē nō d̃ atenis. ſ̃ atheniē
ſis nō de Cluſio. ſed cluſino. atq; in generib; & familiis
nō de ablatiuo utimur. ut multi. ſed inde nomē efficiūſ.
ut nō de Scauris ſed Scaurus. nō d̃ Graccis. ſed Gracus
nō d̃ Catulis. ſed Catulus. nō d̃ Dattis. ſ̃ Dattus. Quā
quidē ad rē id merito aſſerēdū ſit. quod Plinius ipſe aie
bat. q̃ deriuatiōes firmas nō habent regulas. ſed exeunt
termināt̃ q; uti ip̃is auctorib; plaect ſicut a tauro tauſū
& taurinū dicimus. & quos nos Romanos dicimus di
cūt grēci Romeos. quos nos Carthaginiēſes. illi Car

thidonios. Sed in *ē*lis in *us* atq; in *as*. quę ad loca pinē
 frequētiōes terminatiōes sūt. ut albanēsis. cremonēsis.
 cluīno. lacedemonio. mithyleneus. thebeus. corinthius
 syracusanus. thebanus. arpinas. & sarlinas alii quoque
 sūt eorūdem nominū exitus. sed hi frequētiore ulu cele-
 bratur q̄ idē in quibuscū aliis fit. quę neque a generis
 nominib; fluxer. neque loci ullis. ut Terētiano chreim
 p̄ dichio Hercules Platonius Giges. Socraticus g orgi
 as. quę omnia a pp̄is p̄fecta sūt atque originē traxer &
 q̄ alia hac d̄ r̄ dici poliūt tu ip̄e cogitatiōe cōplectere.

Conor hac rem optim̄ ac uenuste dicim̄. p̄sertim
 si difficilior sit & ardua. quopacto Cicero sepe utebat̄.
 ut de p̄fecto oratore. Magnū opus & arduū. arduū bru-
 te conamur. & studeo siquid studiosius effecturi sumus
 Etia; acusatiuo pulcherrim̄ iūgit d̄sidero uerū pulcher-
 rime positū. Nam quū desiderū sit ablētiū rerū. laepe di-
 cimur desidero amorem tuū. i. tu non me amas. deside-
 ro prudentiam tuam quasi sis insciens & ita de aliis.

Cōplector p̄diffusum ē atque ornatū uerbū. p̄aeser-
 tim uero aliquibus additis hac ratione. ut te amore atq;
 beniuolētia complector. quod est te amo Cogitatione
 complector. quod est cogito. & id est animi. sic complec-
 tor te est facultate consequor & est rei ipsius.

Illud ignorandū nō est. q̄ gerūdiuus modus ab om-
 ni uerbo similiter p̄creatur. siquādo nobis eo opus fo-
 ret ut catando rumpitur angui ē eni; ut ait Seruius. dū

cātatur. & alio in loco actiue dictū est. ut cātādo tu illū
rūpis. i. dū cātas id efficere oratores atq; usurpar queunt

Putāt nōnulli nil interesse siqs dixerit quarto prētor:
& quartū prētor. & sic de ceteris. sed magna est differētia
ut. m. uarro testis est. nam quarto prētor locum signifi-
cat. & tres ante factos. quartum uero prētor designat tē-
pus. Caue igit̃ diligēter. ne pperā hisce utaris rationib;.
neq; cōtra ueterū atq; eloquētiū morē cōsuetudinēq; fa-
ciam. q̃a tertiū cōsul hac tertio cōsul nō idē significant

Sed ne plura iā sequar. nam infinite pene huiusmōi
prēcipi solent: Id tene memoria. quod non rure esse. sed
ruri dicimus. quod tum Pon. Festus affirmat. tum. P.
Terentius cōprobat ait enim Ruri se continebat. quā
obrem siqua iam reliqua sunt paucis expediamus. Nā
quum pro conficiendis epistolis. hęc potissimum atin-
gerimus: si salutat omnis formulam & calendarum.
iduū nonarumq; obseruationē patefecerim. iure huic
paruo instituto finem ac modum statuemus.

Vale igitur hac Salue uerba. M. Varonis & omniū
doctissimoz sētēcia. i. significare uidētur. quib; nos alias
in salutādo: alias execrādo utimur ex quo & terētianū il-
ud est. Valeāt q̃ inter nos dissidiū querūt. hac mortuis
quoque & q̃ mortaliū uita decesserūt q̃b; nullā huiusce
Lucis salutē optār possum; nōnūq; uale dicim;. & uete-
res ipi quōdā isdē idē uerbū p mor̃ dicebāt q̃si nil āplius
sibi uiuētib; cū mortuis futur; ēet. & in ppetuū ab eo; iā

aspectu discederēt nā neq; ualēt illi neq; salui ēē possūt
 ob eandē rem addūt nō nulli bene ad uerbiū fœliciter &
 si qua sūt eiūsdē modi significātię uerūtāmē in epistolis
 ipsis. Plerūq; .n. ad amicos mittimus uale infine dicerē
 consueuimus absq; ulla aduerbii accessiōe perinde atq;
 anni eis uitę salutem hac fœlicitatem exoptamus.

Quid igitur uale si quērat quo ue pacto utendū sit
 nosti p saluto autē nos dicimus salutez dico & quē salu
 tari cupimus datiuo casui aptissime posuerimus. ut ua
 le & Cēsari dic salutez. Alia quoq; erit salutādi ratio ut
 iube Scipionē saluere quod ē. Scipionē saluta. Nā is mo
 dus uim quādā desiderii cōtinet & p antiquoz cōsuetu
 dine infinitus modō in aliū trāsīt ut iubeo te saluere. i.
 salue iubeo te gaudē p gaude. Quod uero alii ex mea
 pte dicūt multo qdē ornato ul' meo nomine ul' meis uer
 bis. Quotā aut cuiusq; mēsis diē uolemus intelligi ca
 lēdis nonis idibusue notamō neq; qd ille sibi uelit expli
 cari nūc consiliū ē. sed quo pacto singuloz mēsiū dies
 ab eis annotationē suscipiūt. Quāobrez intelligēduz
 imprimis est primos cuiusq; mēsis dies calēdarū appel
 latione notari. secundum quas nonarū dies cōstituūt &
 in aliis quidē mensibus sexta luce. Martio. Maio: Iulio
 Octobri. In aliis autē quarta. Ianuario. Febuario. A
 prili. Iunio. Augusto. Septēbri. Nouembri. & Decēbr
 Atque oēs hi dies. qui inter calēdas & nonas intercesse
 rint. nonarū cognominatione censētur. ubi & numerū

incriminemus. hac nonas ipsas. & calendas ablatiuo ca
su constituimus. has accusatiuo. sed internūtrādū & prę
postero utemur ordine. & nonarū diē cōnumerabimus.
At nonis exactis p̄ximos octo dies. idque in quo mē
sis. similiter & iduū cognominatione significabimus sed
pari ratione. cū ordinis. tū anumerationis reliquas uero
eius mensis quot superfuerint dies calēdarū appellatiōe
notabimus. quę futuri hac proximi sint mensis. neque
ordinis. neque anumerationis ratione inmutata. atque
id omne exēplo illustrādū ē. curriculum uno hac trigesi
mo die cōficiť. Prima itaque dies Calēde erūt martii

Secunda

Sexto nonas martii.

Tertia

Quinto nonas martii.

Quarta

Quarta nonas martii.

Quinta

Tertio nonas martii.

Sexta

non secūdo nonas dicitur. sed pridie no
nas. & ita in idibus atque calendis.

Septimadie

Nonae erunt martii.

Octaua

octauo idus martii. Nona vii idus martii

Decima

Sexta idus martii. XI Quinto idus. m.

Duodecima

Quarto idus martii.

Tertiadecima

Tertio idus martii.

Quartadecima

Pridie idus martii.

Quintadecima die

Idus erunt martii.

Sextadecima septimodecimo calendas apriles. quoniā
his mensis proximum consequitur eiusdem mensis.

Decima octaua

Decimanona

Vigesima

Vigesima prima

Vigesima secunda

Vigesima tertia

Vigesima quarta

Vigesima quinta

Vigesima sexta

Vigesima septima

Vigesima octaua

Vigesima nona

Trigesima

trigesima prima & nouissima p̄die calendas apriles &

in ceteris omnibus eadem seruanda est ratio, dierū autē

numerus haud te lateat, qui in prōtu ē omnibz. Pridie

autē calēdas pridie nonas, pridie idus dicūt & significat

quod uetustissimi dicebāt die pristini pro aduerbio q̄ si

gnificat die pristino, sicut & p̄ uetusto more die crastini

et die q̄nti & die q̄nto similiter p̄ aduerbio, v̄z nos pri

scā nimis et horridiore uetustate ubiq; fuger hac uitare

debemus ut bene & p̄clare. Cēsar p̄cipere solebat tam

quam scopulū sic fugiendum esse inauditū atq; insolens

uerbū pro genitiuis aut mēsum rectius possessiua fin

xerimus nomina: ut p̄ calēdis macrii calendas martias

dixerimus, & ita apriles, maias, iunias, iulias aut q̄nti

les augustas, septēbres, & ita Ianuarias & Februarias.

Quintodecimo calēdas apriles

Quartodecimo calēdas aples

Tertiodecimo calendas apriles

Duodecimo calēdas aples

vndecimo calēdas aples

Decimo calendas apriles

Nono calendas apriles

Octauo calendas apriles

Septimo calendas apriles

Sexto calendas apriles

Quinto calendas apriles

Quarto calendas apriles

tertio calendas apriles

Quod autē in calēdis. nonis. idibusq; ablatiuo iū
gimus. idem possumus in actū trāsterre. & ad prēpone
re. sed id significat tempus fere diuturnū. ut decimo calē
das februaryas d'disti ad m litteras. ego uero ad octauas
Idus ianuaryas ad te scripserā. habet enim uim téporis
uehementer hoc posterius.

Nē igitur plura scribam. hęc mihi in prēsentiārum
fese obtulerunt quę annotatu digniora uisa sunt quęque
tibi multo plus fortasse conducet q̄ illoꝝ prēceptiones.
qui easdem & epistolis & orationibus partes tribuunt.
quorum penitus eripiendus est error. atq; ita sentiendū
ut in literis ipsis adte. concinne. Lucideq; scribamus. ac
nostram sententiam atq; mētem quam commodissime
aperiamus. Quod quam hęc diligēter tenueris. ex in
finito pene harum rerū numero. alia quedam non
minus fortasse utilis sed multo grauiora subnectam.
Quamobrem: ut cupidissime facis. studia litterarū cōple
ctere. & quę indies assequere. ad exercitatiōē accomoda.

Expliciunt ellegatiōē. Augustini. Dati impresse
Verone. Anno dñi. M.CCCCLXXXIII
Quarto calendas sextiles.

Valcas lector.

14 * 5999. Genav. Basile. 231.